

ACHLUM 26 febr. 1989

PSALM 116

MARKUS 14,17-31

tekst MARKUS 14,26

"En na de lofzang gezongen te hebben, vertrokken zij naar de Olijfberg."

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het is een goede gewoonte in onze kerk om in de Lijdenstijd geen uitbundige lofliedren te zingen. De tijd-voor-Pasen, de Veertigdagen-tijd is altijd ingetogen en bescheiden. Daar zijn verschillen den redenen voor.

Allereerst zegt de naam ons al iets: Lijdenstijd; tijd van lijden. De weg van Jezus naar Jeruzalem is een lijdensweg. Meestal wordt die weg naar Jeruzalem geschilderd als een weg omhoog, een pelgrimsweg; want wordt er gezegd: Wij gaan op naar Jeruzalem; Jeruzalem is hoger, want God is hoger en dus ben je in Jeruzalem een beetje dichterbij God. Maar voor Jezus is deze weg een afdaling geweest, naar de diepste duisternis van goede Vrijdag. Voor Jezus betekende Jeruzalem: Dood.

Een tweede reden, dat wij in deze tijd geen lofliederen in de mond nemen is deze. De Lijdenstijd is voor de kerk een vreselijk moeilijke tijd, omdat naast alle goede dingen juist in deze tijd het VERRAAD een grote rol speelt. Jezus werd verraden door één van zijn eigen volgelingen. Want Judas was tegen de druk van het grote geld niet opgewassen. En hij sleurt Jezus in de handen van snelrechtters en tweederangs theologen.

Wij, als volgelingen van Jezus, worden bij dit verraad bevangen door een gevoel van diepe schaamte. Schaamte dat een zo Godvruchtig mens blijkbaar tot een dergelijk hoogverraad in staat is.

Het is deze schaamte ~~die~~ die ons ervan weerhoudt om lofzangen in de mond te nemen. De schaamte om ~~dat~~ verraad snoert ons de mond.

Er is nog een derde en laatste reden waarom het HALLETUJA in deze tijd verstomd. De verhalen die ons in deze veertig dagen worden verteld, confronteren ons met de zelfkant van de maatschappij. Verhalen over tollenaars en landlopers, over blinde en zieke en verminkte mensen, verhalen over weggelopen jongeren en onverantwoordelijke ouders, verhalen over de misere van arbeiders;

Waarom 1.
Lijdenstijd

Lijdenstijd:
De woestijn naar
blossien

verhalen kortom die ons confronteren met mensen die aan de rand van de samenleving leven, en die daar het hoofd boven water proberen te houden, mensen die vaak geen adem meer hebben om te zingen; hier past geen lofzang. Het is ten enen male ongepast om hun misère te willen overstemmen met onze lofliederen. Hier past alleen maar solidariteit; bewogenheid met vertrapte mensen. Geduld en barmhartigheid, maar geen lofliederen. Dat zou al te arrogant zijn.

Het joodse volk heeft altijd een bijzondere liefde gehad voor lofliederen. Naast het brengen van offers en het op verhoogde toon voorlezen van de Torah in de synagoge, is het vooral de lofzang, die de vreugden en angsten van mensen bij God brengt. Ter gelegenheid van het grote jaarlijkse Pesach-feest, de gedenktentis aan de redding van Israel uit Egypte, zingen de joden de HALLEL-psalmen. Die zg. HALLEL-psalmen bestaan uit de psalmen 113 t/m 118. Het zijn bij uitstek lofliederen. Maar we hebben kunnen horen, dat ook bij Israel liederen uit nood geboren worden. Het is niet alleen maar HALLELUJA, want steeds weer worden mensen gedreven om de Godverlatenheid te verwoorden in hun liederen.

Wij hebben daarstraks gezongen: Ps. 91
"Uit diepte van ellende roep ik tot U o Heer, Gij kunt verlossing zenden." Dat is zo'n lied uit nood geboren. Want ondanks de schone schijn van prachtige huizen en glimmende auto's is de nood van ons leven groter dan het lijkt. Vanuit de treurnis van het bestaan, dat geteisterd wordt door tweedracht, jalouzie en eenzaamheid, ziekte en dood, vanuit die diepte van ellende zingen wij liederen uit nood geboren.

Wij hebben gelezen Psalm 116. Een psalm waarin ~~de~~ doodsangst onder woorden wordt gebracht:

"Banden van de dood hadden mij omvangen, angsten van het dodenrijk hadden mij aangegrepen, ik ondervond benauwdheid en smart."

Het staat er niet zo bevestigd voor met deze mens. Het leven ~~niet~~ aankunnen uit angst voor de dood; dan blijft je niet veel over. De benauwdheid en smart van ons eigen leven, geven soms ook weinig aanleiding tot lofgezing.

Maar dan vervolgt deze psalm:

"Maar ik riep de Naam des Heren aan:

Ach Here, red mijn leven!"

want het is een lied uit nood geboren:

Ach Here, red mijn leven!"

Ik verwonder mij er dagelijks weer over, dat mensen die in de meest erbarmelijke omstandigheden leven een weg vinden om hun zorgen en angsten bij God te brengen. Ja de psalmist van ps.116 s/aagt er zelfs in vanuit zijn doodsangst op te klimmen tot een loflied voor de Here.

"Ik zal U lofoffers brengen
en de Naam des Heren aanroepen,
in de voorhoven van het huis des Heren,
in Uw midden, o Jeruzalem. HALLELUJA"

Daar is nogal wat durf en moed voor nodig om in de lijdens-
tijd het HALLELUJA te laten klinken.

Grote delen van het Oude Testament getuigen ervan dat de lof-
zang voor Isarael a.h.w. het asfalt op de weg naar Jeruzalem is.
Dankzij de stuwende kracht van lofliederen kan het ons gelukken
om God te bereiken, want in feite is de wereld te klein om de
lofzang op de God van hemel en aarde te kunnen bevatten.

Wij proberen dan misschien wel om God gevangen te houden inde
voorhoven van onze tempels binnen de mur-en van onze kerken,
maar in feite is het loflied te hoog, te diep voor onze wereld,
en juist daarom kan het ^{as} loflied tot in de hemel reiken, waar
wij de stem van God kunnen opvangen die zegt:

"Ik zal jouw leven redden!"

Het is dan ook niet voor niets dat orthodoxe joden op
sabbat niets mogen, behalve bijbellezen en ~~16~~ zingen. En net als
de joden zingen wij iedere zondag liedren, uit nood geboren.

Wij zijn mensen in de lijdens-tijd. En wij, lijdende mensen, stellen
vragen; waarom-vragen liggen dagelijks op onze lippen.
Waarom lijden en dood, waarom oorlog, waarom honger, waarom??
Wij zingen niet meer, maar wij stellen vragen. Wij hebben geen
tijd meer om te zingen, want het materialisme en het economisch
denken houden ons veel te veel bezig.

Wij zeggen misschien wel dat we ^{godsdiertig zijn} geen kracht meer hebben om te leven, maar is het niet zo, dat wij in wezen voor God geen tijd meer hebben.

Wij zingen niet meer, nee, wij stellen slimme vragen aan onze lieve Heer, en iedere zondag wachten wij op een antwoord uit de hemel. ^{Wij willen de huiskinderen even stil zetten om antwoord te krijgen op onze vragen.}

Maar zo werkt dat niet. Een van de grote inspiraties van het jodendom is, dat gebed en lofzang ononderbroken door moeten gaan. Luister maar naar het joodse tafelgebed, dat vóór iedere maaltijd wordt uitgesproken:

"Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze God,
koning der wereld, die het brood uit
de aarde doet voortkomen."

En na de maaltijd ^{zingt de joodse familie} zingen ze een loflied (met de hele familie:)

Heilig, heilig, heilig is God de Heer Zebaoth. HALLELUJA!
Geen omhaal van woorden, maar een lofzang die zegt waar het op staat. Een lofzang die altijd en overal weer herhaald wordt; net zoals de heilsgeschiedenis gaat de lofzang ongehinderd verder. Niets kan haar tegenhouden.

De mensen die leven aan de zelfkant van de maatschappij krijgen in de lofzang hun plaats, maar zelfs in het geval van hoogverraad gaat de lofzang ongestoord en ongehinderd verder.

Als de discipelen tegen de avond aan tafel gaan met Jezus, en niets vermoedend de maaltijd nuttigen, dan ineens kondigt Jezus aan dat één van hen verraad zal plegen. Je ziet de discipelen van kleur verschieten en elkaar aankijken: "Ik ben het toch niet? Zou hij het..?"

En terwijl de discipelen in opperste verwarring verkeren, neemt Jezus brood en wijn en deelt ze rond, als vooruitwijzing naar zijn kruisdood. Het brood, dat is mijn lichaam; de wijn, dat is het bloed van mijn verbond.

Je kunt je voorstellen dat de discipelen weinig eetlust meer hebben. Hur Heer zal verraden worden en sterven?? Jezus houdt in deze verwarrende situatie het initiatief, en ter gelegenheid van het grote Pesach-faest heft Hij zoals gebruikelijk de lofzang aan: Maar

